

Socialdepartementet
Socialförsäkringsenheten
s.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr: S2019/05151/SF

Stockholm, 7 april 2020

Remissyttrande gällande delbetänkande av Garantipensionsutredningen "Grundpension (SOU 2019:53)", där Svenskar i Världen har fått möjlighet att yttra sig.

Sammanfattning

Svenskar i Världen som representerar utlandssvenskarna, anser att det är av stor vikt att de svenska regelverken inte på något vis hindrar det internationella rörelsemönstret.

Svenskar i Världen bifaller därför delbetänkandet med betoning på vikten av exportabilitetsprincipen. Alltså att personer som uppfyller kraven för grundpension och omställningspension i form av grundpension fortsättningsvis ska kunna få denna utbetald oavsett om personen är bosatt i annan medlemsstat än Sverige.

Kommentar

Utredningen kartlägger olika konsekvenser som kan uppstå om grundpension inte längre betalas ut till svenskar boendes i andra medlemsstater än Sverige. Exempel på dessa konsekvenser är bland annat en försämrad privatekonomi, vilket kan resultera i att inkomstkrav för att behålla sin uppehållsrätt i olika länder påverkas. Vi är därför positiva till att utredarna på s. 389 under rubriken *Ekonomiska konsekvenser vid slopad export av garantipension* betonar att om garantipensionen fortsätter att vara en minimiförmån "bör den ändå fortsätta betalas ut till personer som är bosatta i andra medlemsstater."

Vi vill understryka otydligheten kring rätten till export av grundpension i förslaget. Å ena sidan presenteras förslaget att "*Kravet på tre års försäkringstid kan uppfyllas genom sammanläggning med försäkrings- och bosättningsperioder som fullgjorts enligt lagstiftningen i andra medlemsstater. Grundpensionen kommer att betalas ut till den som är bosatt i en annan medlemsstat*" (s.267).

Samtidigt skriver man på s. 239 att "*Den som är bosatt i Sverige ska vara försäkrad för grundpension. Förmånen ska kunna lämnas så länge bosättningen i Sverige består. Har rätten till grundpension upphört därför att förmånstagaren inte längre anses bosatt i Sverige, ska förmånen efter ansökan hos den handläggande myndigheten få fortsätta att lämnas om det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå som uppenbart oskäligt att dra in förmånen*". Detta skapar en otydlighet kring vad som egentligen gäller och kan i praktiken bidra till stora konsekvenser genom att vissa personer inte får grundpensionen utbetald om de väljer att bosätta sig i annan medlemsstat än Sverige. Dessutom är det oklart hur en sådan ansökan som nämns ovan ska gå till.

Vi vill också lyfta frågan om jämställdhet. I utredningen nämns att kvinnor kommer att drabbas hårdare om grundpensionen eventuellt skulle bli indragen för pensionärer som är utlandsbosatta. Många kvinnor har levt som medföljande i många år och kan därför vara beroende av grundpensionen. Det är därför av vikt att förslaget kring hur utbetalningen kommer att se ut och hur en eventuell ansökan om att få erhålla grundpensionen ska se ut, utvecklas och förtydligas.

Detta för att undvika negativa ekonomiska konsekvenser som kan uppstå för en redan utsatt grupp. Vi ser även positivt på att den efterlevande kan ha rätt till förmånen även om den avlidne inte ansökt om omställningspension. Detta kan underlätta främst för kvinnor som är ekonomiskt utsatta.

Final note

Som representant för alla svenskar som bor utomlands vill Svenskar i Världen även lyfta problematiken kring att direktivet enbart har sett över konsekvenser för de svenskar som befinner sig inom området EU och EES/Schweiz. Många svenskar väljer även att bosätta sig i ett tredje land och där ser vi en enorm orättvisa i att en person som uppfyller förmånskraven för grundpension, blir fråntagen rätten till utbetalning beroende på bosättningsland.

För Svenskar i Världen,

Cecilia Borglin, generalsekreterare